

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 7. Vtrum Christus potuerit sibi mereri ipsam incarnationem, seu
unionem hypostaticam,, eiusque prædestinationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

3. Obiisio.

Dices Tertio; Obligatio perfectæ iustitiæ repugnat Deo: ergo nemo potest apud Deum secundum perfectam iustitiam mereri. Consequentiâ patet. Antecedens probatur; Quia Deus est absolutus omnium dominus, nec potest aliquid extra suum dominium collocare: ergo non potest quidquam ex iustitia debere alicui. Nam hoc debitum non videtur posse intelligi nisi respectu eius, qui est sui iuris; non autem respectu eius, qui totus est ipsius debitoris.

Obligatio perfectæ iustitiæ ad puram creaturam, repugnat Deo.

Respondeo; Hoc argumentum bene probat Deo repugnare obligationem perfectæ iustitiæ respectu puræ creaturæ: nam hæc necessariò manet sub eius dominio, & assidue ex eius gratia pendet. Non tamen probat, quin possit se, ut subsistit in vna natura, obligare sibi ut subsistit in altera, idque ex iustitia: quia ipse non cadit sub dominium sui, sed semper est sui iuris. Non quòd tunc obligetur aliqua lege, sed quòd tunc inito contractu, ex virtute iustitiæ necessariò determinetur ad præstandum id, quod pactus est. Posito ergo pacto inter Deum & Christum hominem, poterat Christus homo, obligare Deum ex perfectæ iustitiæ. Illa autem obligatio, qua nos meritis nostris Deum obligamus ad reddendum præmium, est longe inferior; & talis, qualis illa qua servus obligat dominum, si dominus illi aliquid pro debito servitio promittat.

Vide lib. 13. de Perfect. Diuin. c. 2.

D V B I V M VII.

Utrum Christus potuerit sibi mereri ipsam Incarnationem, seu Vnionem Hypostaticam, eiusque prædestinationem?

26

Ostensum est Christum habuisse merita, & cuius conditionis illa fuerint. Nunc dicendum, quid meruerit tum sibi, tum alijs.

Nō meruit vnionem hypostaticam.

Respondeo igitur, & dico Primò; Christus reipsa non meruit vnionem hypostaticam, sed hæc ex solo diuino beneplacito processit. Est omnino certa, & communis Doctorum in 3. dist. 4. & D. Thomæ suprâ q. 2. art. 11.

Probatur Primò, Quia Scripturæ Incarnationem Filij Dei, solum tribuunt amori, misericordix, & gratiæ diuinæ; nusquam autem meritis. Ioan. 3. vers. 16. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. Luca 1. vers. 78. Per viscera misericordie Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto. Ad Titum 2. versu 11. Apparuit enim gratia Dei Saluatoris nostri omnibus hominibus &c. Et cap. 3. vers. 4. Apparuit humanitas & benignitas Saluatoris nostri Dei. Ioan. 1. vers. 16. Gratiam, inquit, pro gratia: id est, dedit nobis gratiam iustificationis, propter gratiam vnionis.

Augustin.

Secundò Probatur ex Patribus. D. August. lib. De prædestinatione Sanctorum cap. 15. Est præclarissimum lumen prædestinationis & gratia ipse Saluator, ipse mediator Dei & hominum, homo Christus I. E. S. V. S: qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis, natura humana que in illo est, comparatur? Et infra: Appareat itaque nobis in nostro capite ipse fons gratiæ, vnde secundum vnusquisque mensuram, se per cuncta eius membra distendit. Et gratiâ ab initio fidei sue sit homo quicumque Christianus, quâ gratiâ homo ille ab initio suo factus est Christus. Idem alijs locis sæpè repetit, ut De Bono perseuerantiæ cap. vlt. De Corrupt. & gratia c. 11.

In Enchiridio cap. 40. Idem docet Cassianus lib. 1. & 7. de Incarnatione contra Pelagianos.

Tertio Probatur Ratione. Primò; Quia certum est ex fide, quòd non meruerit illâ per opera tempore antecedentiâ vnionem: sicut senserunt Cerinthus, Photinus, Origenes, Nestorius, & vt multi volunt, etiam Pelagius. Nam simul humanitas fuit creata & assumpta. Certum etiam est, etsi non de fide, quòd neque per opera quæ naturâ solum vnionem essent priora: nam nulla opera possunt vnionem præuenire. Ratio est; Quia omnis operatio, præsertim libera seu meritoria, quæ in illo primò instanti vnionis fit, debet tribui hypostasi tamquam principio quod operatur; nam ratio hypostatica est magis intima pertinens ad complementum substantiæ rei. Atqui res prius est completa ad existendum, quàm intelligatur completa ad operandum. Confirmatur; Quia ratio hypostatica facit rem esse sui iuris, & nulli alteri obnoxiam seu incumbentem: id enim quod concipitur vt alteri inexistentem, potius est id quo res operatur, non id quod operatur. Itaque omnis operatio, quæ fit in illo instanti, est suppositi, nō naturæ; ac proinde supponit vnionem factâ. Vnde non potest illam mereri. Denique; certum est, quòd nec per opera quæ tempore aut naturâ vnionem sequuntur, possit illam mereri: nam merita debent saltē tempore vel naturâ præcedere præmiū; nam comparantur ad illud, vt via ad terminum, vt dispositio ad formam, & vt causâ moralis efficiens ad effectum. Confirmatur; Quia ob hanc causam, principium meriti, non cadit sub meritum: similiter nec prima gratia. At vnio hypostatica in Christo erat principium omnis meriti, & prima gratia.

Non enim meruit per opera tempore antecedentiâ.

Neque per opera præcedentiâ naturâ.

Neque per subsequentiâ.

Secundò; Quia mereri aliquid per opera subsequentiâ; supponit magnam imperfectionem: nempe rem illam quam sic meremur, non fuisse in principio collatam absolute, sed conditionatè, & dependenter à futuris operibus. Sed hæc imperfectio nō est ponenda in Christo: nam à principio habuit gratiam vnionis tamquam absolute donatam. Adde; tale opus subsequens non esse propriè meritum, sed potius debiti solutionem; vt statim patebit. Denique; decuit vt summum opus Dei, quod est principium omnium meritum in humano genere, non fieret ex vllis meritis, sed ex sola Dei liberalitate.

27

Dico Secundò; Christus etiam nullo modo potuit mereri prædestinationem vnionis suæ hypostaticæ. Ratio est; Quia meritum necessariò est prius ipso præmio, vel in re, vel in præscientiâ præmiantis: quia est causa quodammodò efficiens ipsius præmij; scil. mediante scientiâ & voluntate præmiantis. Sed meritum Christi neque re ipsa neque in præscientiâ Dei potuit antecedere prædestinationem vnionis hypostaticæ: ergo non potuit Christus illâ prædestinationem mereri. Maior patet. Probatur Minor; Quia meritum Christi, non poterat esse prius re ipsa, quàm Christi prædestinatio; cum hæc sit æterna, illud temporale. Nec etiâ in diuinâ præscientiâ poterat esse prius: quia licet præuisio meritum Christi, & prædestinatio Incarnationis sit æterna; tamen illa præuisio præsupponit prædestinationem; non autem prædestinatio supponit illam præuisiōem. Ideò enim Christus erat habiturus merita, & illa merita erant præuisa, quia prædestinatum fuit vt Deus esset

Nō meruit prædestinationem vnionis hypostaticæ.

esset homo. Neque alius ordo erat possibilis, etiā per potentiam absolutam.

Dices; Saltem praescientia conditionata meritorum Christi, est prior praedestinatione Christi: nempe haec praescientia: Si praedestinetur, vt hic homo, sit Filius Dei; habebit infinita merita. Sicut etiam praescientia conditionata meritorum nostrorum est prior nostra praedestinatione: ergo &c.

Respondeo; Haec praescientia, etsi sufficiat vt Christus sit praedestinatus propter merita, tamquam causam finalem; non tamen sufficit, vt sit praedestinatus propter merita, tamquam merita: sicut nec in nobis sufficit. Ratio est; Quia haec praescientia non supponit aliquid absolute futurum, sed solum ex hypothesi: meritum autem debet supponi in eo qui meretur, tamquam iam existens, vel tamquam, absolute futurum; nam est causa efficiens moralis. Adde; Quod haec praescientia conditionata etiam habebatur de omni homine & humanitate: prescit enim Deus de omni homine, quod esset habiturus infinita merita, si ad vnionem hypostaticam eueheretur; non tamen ideo omnis homo meruit vnionem hypostaticam.

28
Neque primam diuisionem.

Dico Tertio; Neque etiam potuit vilo modo proprie ipsam primam hypostaticam vnionem collationem mereri, sed dumtaxat eius continuationem.

Probat; Quia non operibus tempore vel naturā precedentibus: talia enim nulla poterant esse, vt ostensum est num. 26: supponimus enim Animam eodem temporis momento creatam & assumptam, vt fides Catholica docet; Neque etiam operibus ipsa vnione naturā vel tempore posterioribus: quia de ratione meriti est, vt supponatur praemio tamquam causa efficiens moralis: atqui meritum quod posterius est Incarnatione, nullo modo supponitur Incarnationi; sed necessario ipsam supponit, tamquam suum principium vnde essentialiter pendet: ergo implicat vt opus Incarnationem sequens, sit meritum ipsius Incarnationis. Ratio est; Quia mereri, est fieri dignum per aliquod opus praemio: atqui nemo dicitur dignus respectu praeteriti, vel prioris boni quatenus prius est; sed respectu conferendi: est enim veluti capacitas quaedam boni, & dispositio & ius ad illud. Idem docet D. Thomas supra q. 2. a. 11. hāc eadem ratione; quia repugnat vt principium meriti cadat sub meritum. Quod intellige de principio, *quatenus est principium*: nam res illa, quae est principium meriti, potest sub meritum cadere, non quoad primam eius collationem, sed quoad continuationem post meritum. Et hoc modo potuisset Incarnatio seu vnio hypostatica, & gratia iustificationis, sub meritum cadere.

Secundam diuisionem.

Imò non est improbable Christum de facto meruisse continuationem seu conseruationem huius vnionis in omni aeuum post primum instantans. Ratio est; Quia meritum quod in primo instanti conceptionis habuit, fuit ad hoc sufficiens, & conuenienti ratione potuit ad hoc referri. Nempe, vt haec continuatio non esset perpetuo ex nudā gratiā Dei, sicut prima collatio; sed etiam ex debito iustitiā: ita vt ratione illius meriti, esset contra iustitiā, hanc vnionem non conseruare; cum sine merito, liberè potuisset eam Deus non conseruare, sicut initio po-

terat non conferre. Idem rectè dici potest de re-
stitutione seu instauratione huius vnionis Verbi
diuini cum naturā humanā, quae per mortem erat
dissoluta, & per resurrectionem est instaurationa.
Nec obstat, quod haec vnionis restauration fuerit
debita Christo, ratio primae vnionis factae in cō-
ceptione: quia potuit etiam cadere sub meritum,
sicut resurrectio, & gloria corporis, & diuini no-
minis aeterna celebritas; quae tamen aliās erant
debita. Denique certum est, Christum meruisse
huius vnionis innumerabiles quasi replicationes
& repetitiones, quae in Sacramento Eucharistia
sunt: nam hoc totum Sacramentū ex ipsius meri-
tis profluit.

Dices; Si Christus meruit conseruationem, &
continuationem vnionis hypostaticae: ergo &
nos meremur gratiā continuationem; imò et-
iam naturā: nam illa vnio erat Christo natura-
lis, vt potē ipsū constituens.

Respondeo; Quod ad conseruationem gratiā
attinet, concedo: qui enim meretur gratiā, me-
retur quoque illius aeternam continuationem, nisi
ipse interponat impedimentum. De naturali con-
seruatione; non meremur eam directè: quia meri-
ta nostra non videntur ad hoc habere proportio-
nem: indirectè tamen hanc meremur; quatenus
meremur gratiā, & gloriā aeternam; quae sine
naturae conseruatione dari nequeunt.

Dices Primò, Christus meruit Patribus Vete-
ris testamenti gratiā & remissionem peccato-
rum; quod praemii longè prius fuit merito: ergo
simili modo per ordinationem diuinam poterit
mereri vnionem hypostaticam, praesertim cum
executio Incarnationis posterior fuerit meritis
prauiis, seu prauiione meritorum.

Respondeo; Christus non proprie & strictè
meruit illis Patribus gratiā collationem, & re-
missionem peccatorum; sed soluit pretium pro
illis debitum. Deus enim contulit illis gratiā
& remissionem peccatorum propter Christi solu-
tionem prauiam: vnde Christus manebat pro
eis debitor, donec satisfaceret. Sicuti si Rex con-
ferret parenti alicuius multa beneficia, propter
obsequia Filij eius prauiam vel sperata, velletque
filium manere obligatum donec obsequijs satisf-
faceret; illa obsequia haberent rationem pretij,
& solutionis debite potius, quam meriti: nisi
nomen meriti laxius sumamus, scilicet pro omni
opere habente dignitatem ad bonum datum
vel dandum. Quomodo intelligendi sunt Aucto-
res, dum dicunt Christum meruisse Patribus an-
tiquis. Simili modo potuisset Christus mereri
suam Incarnationem, si Deus ita statuisset; nempe
soluendo id quod propter illam debebat: & tunc
vnio hypostatica non fuisset in principio data ab-
solutè, sed sub conditione futuri operis. Sicut si
Militi dentur arma, ea lege, vt teneatur pugnare,
nec aliter absolute sint eius; obsequium militis
respectu primae collationis armorum, est solu-
tutio debita: respectu verò futurae possessionis,
erit meritum. Ita in proposito. Itaque Patribus
data est gratia propter Christi merita, non vt ha-
berent rationem meritorum, sed rationem futurae
solutionis.

Dices Secundò; Patres & Prophetae qui fue-
runt ante Christum, meruerunt Christi Incarna-
tionem suis precibus & pijs desiderijs; & eorum
merita fundabantur in meritis Christi: quia habe-
bant

bant gratiam propter illa, siue considerentur vt merita, siue vt solutio: ergo Christus meruit sibi Incarnationem, accipiendo nomen meriti, vt extendit se ad solutionem debiti: *Nam quod est causa alicuius causa, est etiam causa effectus ipsius.*

Patres non meruerunt Christi incarnatione de condigno.

Respondet & Dico Primò; Sancti illi non meruerunt nec potuerunt mereri Christi Incarnationem de condigno secundum legem ordinatam. Est communis Theologorum in 3. dist. 4. Primò; Quia nemo potest alteri mereri gratiam iustificationis ex condigno: ergo multo minus gratiam vnionis hypostatice. Secundò; Quia illi Sancti merebantur gratiam & gloriam suis meritis, & hoc erat primum ad equatum: ergo nullo modo gratiam vnionis, que est bonum sublimius. Tertio; Quia Scriptura istud beneficium tribuit gratuite Dei dilectioni, & misericordie, & excludit omnia humana merita: quod argumentum omnino continet hanc veritatem. Secundum tamen potentiam absolutam potuissent illud mereri, non quidem omnino ex condigno; quia non poterant facere vllum opus dignum tanto premio; sed tamen ex quadam imperfecta iustitia: quia potuissent hanc gratiam vnionis promitti sub conditione operum bonorum, qualia puri homines cum gratia poterant prestare. Quia conditione impleta, fuisset debitum secundum quandam imperfectam rationem iustitie.

Sec de condigno eius impletio- nemo.

Dico Secundò; Patres meruerunt Christi Incarnationem ex congruo, non quidem proprie secundum suam substantiam; sed secundum quasdam suas circumstantias. Ita comunior sententia Doctorum, Alexandri 3. p. quest. 8. memb. 3. art. 2. D. Thomæ, Bonauenturæ, Richardi, Gabrielis in 3. dist. 4. & multorum recentiorum.

Ratio est; Quia hoc meritum nihil aliud fuit, quam quadam dispositio, qua reddiderunt se pro humana conditione quodammodo dignos vt Deus impleret quod iam ante gratis promiserat. Atqui hoc nihil est aliud, quam mereri, vt non diu extrahatur promissio: implere enim promissum, nihil est aliud, quam non differre. Confirmatur; Quia nihil aliud significant voces Prophetarum. *Isaie 45. v. 8. Rogate cali, desuper, & nubes pluant iustum; aperiat terra & germinet saluatorem: Quasi dicat; non amplius differatur iustus qui promissus est. Isaie 16. v. 1. Emitte Agnum, Domine, Dominator terre. Psal. 78. v. 8. Cito anticipent nos misericordia tua. Habacuc 2. v. 3. Veniens reuert, & non tardabit.* Neque enim mens Sanctorum erat impetrare à Deo tanti mysterij substantiam ordinari; sed cum scirent illud preordinatum gratis, petebant non differri, sed quam primum impleri. Confirmatur Secundò; Quia si proprie meruissent substantiam Incarnationis, etiam predestinationem eius meruissent; quod tamen dici non potest. Patet; Quia meritum, cum sit causa moralis, primò & immediate mouet intellectum & voluntatem eius apud quem mereris, vt ipse velit & ordinet fieri quod mereris.

Dices; Si impetrabant impletionem: ergo etiam substantiam: quia non potest impleri sine substantia mysterij. Resp. Negando Consequentiam proprie loquendo. Quod patet exemplis humanis. Quia si Rex promissit alicui regnum gratis, potest ille suis obsequijs mereri, vt Rex non differat diu impletionem promissam, etiam si non mereatur absolute ipsum regnum. Sic potest quis mereri solutionem ante terminum, non merendo ipsam rem que solui-

tur, vt pote que iam sit debita. Meritum enim hoc, non respicit ipsam substantiam rei secundum se, sed solum coniunctionem eius cum hoc tempore; ipsa autem rei substantia sit ex vi prioris decreti vel promissionis. Sic Abraham meruit vt Christus ex ipsius femine nasceretur, vt aperte insinuat *Abraham meruit vt ex suo se- Gen. 22. v. 18. Quia fecisti hanc rem, benedicentur in mine Christe- femine tuo omnes Gentes: & B. Virgo meruit vt esset Mater Dei: non quod Virgo aut Abraham hanc intenderint, aut habuerint promissionem sub conditione operis; sed quia sanctissimis operibus suis, se quodammodo dignos pre ceteris reddiderunt, vt Deus hoc mysterium per illos potius, quam per alios impleret.*

Abraham meruit vt ex suo se- Gen. 22. v. 18. Quia fecisti hanc rem, benedicentur in mine Christe- femine tuo omnes Gentes: & B. Virgo meruit vt esset Mater Dei: non quod Virgo aut Abraham hanc intenderint, aut habuerint promissionem sub conditione operis; sed quia sanctissimis operibus suis, se quodammodo dignos pre ceteris reddiderunt, vt Deus hoc mysterium per illos potius, quam per alios impleret.

Iuxta hanc sententiam, facile est explicare, quomodo Patres & Prophetæ potuerunt mereri Christi Incarnationem, cum illorum meritum ex Christi Incarnatione penderet: nam non substantiam, sed solum impletionem Incarnationis meruerunt; id est, vt non differretur. Habuerunt autem gratiam ex Christi merito & Incarnatione; quatenus hæc erat in preuisione diuina, tamquam absolute futura secundum suam substantiam ex vi decreti gratuiti. Nec obstat, quod Deus etiam preordinauerat hanc impletionem tali tempore futura: quia id ita preordinauerat, vt vellet dependere à Sanctorum precibus, tamquam conditione, sine qua, non esset tali tempore impleturus. Substantiam autem huius mysterij non sic preordinauit: non enim dici potest Christum non incarnandum fuisse, si Prophetæ & Patres non orassent.

DVBIVM VIII.

Utrum Christus sibi meruerit dona gratia habitualia, & gloriam Animæ?

Respondet breuiter, & Dico Primò; Si Anima Christi in principio conceptionis caruisset illa gratia, vel gloria; certum est quod eam meruisset. Probatur; Quia ideo nunc re ipsa meruit gloriam corporis, quia eam carebat: ergo si vel ad momentum caruisset gratiam habituali & gloria, etiam meruisset. Confirmatur; Quia opera ipsius, vel ratione solius dignitatis personæ, erant sufficientia ad omnem illam gratiam & gloriam promerendam: ergo si præcessissent, sine dubio eam meruissent.

31 Si his caruisset, meruisset.

Verum, quia supra q. 7. a. 12. dub. 3. ostensum est, Christum à primo instanti sue conceptionis, habuisse plenitudinem gratiæ, & gloriam animæ: Dico Secundò; Christus in primo instanti potuit accipere diuinitus gratiam & gloriam ex suo merito; quod meritum, in eodem instanti temporis, prius tamen natura, poterat elicere. Est communis serè Doctorum, excepto Caietano, & quibusdam Thomistis. Ratio est; Quia nulla hic est repugnantia.

Potuit mereri Gratiam & gloriam in primo instanti conceptionis.

Ac Primum, quod Gratiam tunc potuerit accipere ex merito: Probatur; Quia gratia habitualis in Christo, non erat absolute prima gratia efficiens illum Deo grati; sed prior erat gratia vnionis, que per se sola erat sufficientissima ad merendum: sed in eodem instanti, quo quis habet gratiam primam, potest per illam mereri secundam, eamque simul accipere, vt patet, cum quis meretur augmentum gratiæ, quod in eodem momento datur: ergo per meritum ex gratia vnionis profectum, poterat mereri gratiam habitualē. Secundò; In eodem instanti, quo se disponit persona creata

Prob. de Gratia.

A simili.

L I ad gratiam